

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, 16 grudnia 2022 r.

PS-VI.431.1.40.2022.MM

**Szanowna Pani
Dorota Siwicka
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Kętrzynie
ul. Pocztowa 9
11-400 Kętrzyn**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko–Mazurskiego nr FK-IV.0030.892.2022 z dnia 28 października 2022 r., zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko–Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. **Monika Martwich** – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
2. **Izabela Chowańska** – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie. Czynności kontrolne rozpoczęto 14 listopada 2022r. i zakończono 18 listopada 2022 r. Przedmiotem kontroli objęto sposób zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2022, poz. 447 ze zm.), zwanej dalej ustawą wripsz,
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1359 ze zm.), zwanej dalej Kodeksem,
- ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 2095 ze zm.),
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1960), zwanego dalej Rozporządzeniem.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

- 1) PCPR / Centrum / Jednostka / – co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie,
- 2) Dyrektor – co oznacza: Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie, panią Dorotę Siwicką,
- 3) Zespół – co oznacza: Zespół do Spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej, utworzony w Jednostce,

- 4) Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie,
- 5) Rejestr – co oznacza: rejestr, o którym mowa w art. 46 ust. 1 i 2 ustawy wripisz,
- 6) Program – co oznacza: Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kętrzyńskim na lata 2021-2023, o którym mowa w art. 180 pkt 1 ustawy wripisz,
- 7) Organizator – co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie, wyznaczone przez Starostę Kętrzyńskiego na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 8) Koordynator – co oznacza: koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, o których mowa w ustawie wripisz, zatrudnionych w Centrum,
- 9) Placówka – co oznacza: Powiatowy Dom Dziecka w Reszlu oraz Powiatowy Dom Dziecka w Kętrzynie,
- 10) Powiat – co oznacza: Powiat Kętrzyński.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2021 r. do dnia jej zakończenia, fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze kontroli prowadzonym przez Centrum. Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności pani Doroty Siwickiej – Dyrektora PCPR. Kontroli dokonano w oparciu o analizę dokumentacji merytorycznej prowadzonej w Jednostce, dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników Zespołu oraz osób realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej, niewchodzących w skład Zespołu a także informacje i wyjaśnienia przekazane bezpośrednio przez Dyrektora.

Działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie**.

USTALENIA KONTROLI

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych kontrolowanej Jednostki

Kontrolowana Jednostka, wyznaczona przez Starostę Kętrzyńskiego na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie, w okresie objętym kontrolą działała na podstawie:

- Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie, przyjętego Uchwałą Nr XLIX/368/2017 Rady Powiatu w Kętrzynie z dnia 31 maja 2017 r. **/akta kontroli str. 1-11/**,
- Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie, przyjętego Uchwałą Nr 426/2020 Zarządu Powiatu w Kętrzynie z dnia 15 stycznia 2020 r., ze zmianami z dnia 25 czerwca 2020 r. oraz 26 stycznia 2022 r. **/akta kontroli str. 12-43/**.

Analiza Regulaminu wykazała, że w strukturze organizacyjnej Jednostki wyodrębniono Zespół do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej, szczegółowo opisano zakres jego zadań, w związku z czym kontrolujący nie wnieśli uwag do treści Regulaminu.

W kontrolowanym okresie nie obowiązywały dodatkowe Zarządzenia regulujące pracę w obszarze pieczy zastępczej.

2. Zasoby kadrowe i kwalifikacje pracowników kontrolowanej jednostki, realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej

Podczas kontroli ustalono, że Dyrektor spełnia wymogi kwalifikacyjne określone dla tego stanowiska. Ponadto, z analizy przedłożonej dokumentacji kadrowej wynika, że łącznie w okresie objętym kontrolą w skład Zespołu wchodził:

- 1) Kierownik Zespołu do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej, dodatkowo wykonujący również zadania pedagoga – 1 osoba, w wymiarze 1 etatu,
- 2) specjalista pracy z rodziną – 1 osoba, w wymiarze 1 etatu,
- 3) koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – 9 osób, (8 osób zatrudnionych w ramach umowy zlecenia, 1 osoba w wymiarze 1 etatu),
- 4) aspirant pracy socjalnej – 1 osoba, w wymiarze 1 etatu,
- 5) psycholog – 6 osób, świadczących usługi w oparciu o umowę zlecenie.

Ustalono, że osoby zatrudnione w Centrum na stanowiskach koordynatorów, posiadały kwalifikacje niezbędne do pracy na tym stanowisku, zgodnie z wymogami określonymi w art. 78 ust. 1 pkt 1 ustawy wrispz. Akta osobowe wspomnianych osób zawierały również ich oświadczenia, potwierdzające spełnianie warunków określonych w art. 78 ust. 1 pkt 2-4 ustawy wrispz, dotyczące:

- niepozbawienia/nieograniczenia władzy rodzicielskiej,
- nieskazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo (w tym także skarbowe),
- wypełniania obowiązku alimentacyjnego, w przypadku gdy taki wynikał z tytułu egzekucyjnego.

Ustalono, że praca koordynatorów, zgodnie z art. 79 ust. 3 ustawy wrispz, nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego, koordynatorzy nie prowadzili także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Powiat, czego nie dopuszcza art. 79 ust. 4 ustawy wrispz. Jak poświadczył Dyrektor Jednostki, przeciwko koordynatorom zatrudnionym w PCPR nie toczyło się postępowanie karne o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, o którym mowa w art. 78 ust. 2 ustawy wrispz **/akta kontroli str. 49/**.

Pozostali pracownicy wchodzący w skład Zespołu, spełniali wymogi kwalifikacyjne przewidziane dla tych stanowisk, zgodnie z regulacjami zawartymi w Rozporządzeniu.

3. Opracowanie 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy wrispz Jednostka opracowała *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kętrzyńskim na lata 2021-2023*, przyjęty Uchwałą Nr XXXIV/287/2021 Rady Powiatu w Kętrzynie z dnia 29 kwietnia 2021 r. **/akta kontroli str. 50-106/**. Celem głównym Programu jest podejmowanie wielokierunkowych, interdyscyplinarnych działań, mających na celu zbudowanie zintegrowanego systemu pieczy zastępczej, ze szczególnym ukierunkowaniem na rodzinne formy pieczy zastępczej. Dookreślono w nim także cele szczegółowe, działania zmierzające do ich osiągnięcia oraz wskaźniki. Wśród najistotniejszych działań, mających na względzie dalszy rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, wymienić należy:

- promocję rodzicielstwa zastępczego, działań na rzecz powstawania profesjonalnych form rodzinnej pieczy zastępczej, w tym rodzin zawodowych, rodzinnych domów dziecka,
- zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy na rzecz dziecka pozbawionego właściwej opieki i wsparcia z uwzględnieniem rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej,
- tworzenie stosownie do potrzeb i możliwości powiatu rodzinnych domów dziecka,
- wsparcie dla rodzinnych form opieki zastępczej oraz rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Z dokumentu pn. *Monitoring oraz wskaźniki realizacji założeń Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 za rok 2021* **/akta kontroli str. 107-113/**, a także pisemnej informacji Dyrektora, stanowiącej **akta kontroli str. 44-47** wynika, że w okresie poddanym kontroli, poza

zapewnieniem ustawowych świadczeń pieniężnych oraz wsparcia koordynatorów i specjalistów zatrudnionych w Centrum, zrealizowano między innymi następujące działania służące realizacji ww. celów:

- w ramach promocji rodzicielstwa zastępczego zamieszczano na stronie internetowej Centrum a także na jego profilu Facebook ogłoszenia o naborze kandydatów na rodziców zastępczych oraz spoty zachęcające do tworzenia rodzin zastępczych,
- zakupiono 250 szt. kalendarzy trójdzielnych, 250 szt. kieszonkowych oraz 200 szt. pendrive'ów promujących rodzicielstwo zastępcze, które rozpropagowano w wielu instytucjach użytku publicznego a także u prywatnych przedsiębiorców (fryzjer, dentysta),
- zorganizowano szkolenie mające na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie wypaleniu zawodowemu opiekunów zastępczych pn. *„Interdyscyplinarne forum rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, placówek opiekuńczo-wychowawczych i służb je wspierających”*,
- skoordynowano system specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej i logopedycznej, co umożliwiło przeprowadzenie terapii dla rodziców zastępczych oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- zorganizowano kilkudniowy wyjazd terapeutyczny dla ponad 100 osób (rodziny zastępcze wraz z dziećmi biologicznymi i umieszczonymi w pieczy).

Ponadto, od grudnia 2022 r. realizowany będzie projekt pn. *„Reintegracja rodzin biologicznych poprzez wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej w Powiecie Kętrzyńskim”*, skierowany do rodziców zastępczych, dzieci umieszczonych w pieczy, ich rodziców biologicznych i rodzeństwa.

Jak wskazała Dyrektor PCPR istotną w realizacji działań okazała się współpraca Centrum ze Stowarzyszeniem „Zrozumieć i Pomóc” oraz wsparcie Starostwa Powiatowego w Kętrzynie, dzięki czemu udało się zrealizować projekty promujące rodzicielstwo zastępcze (np. „Galopem po zdrowie” w 2021 roku, skierowany do osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin z pieczy zastępczej, którego celem było upowszechnianie hipoterapii i jeździectwa wśród rodzin zastępczych, konkurs na tekst do piosenki w stylu hip-hopowym pt.: „Rodzina czasem jest zastępcza”, a w roku 2022 projekty: „Najlepsza drużyna to rodzina”, „Pieszko przez stolicę Powiatu Kętrzyńskiego – gra terenowa”, „Kuchenne rewolucje – szybko, łatwo, a smacznie i zdrowo”).

W 3-letnim Programie dookreślono coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych, w każdym roku jego obowiązywania przewidziano utworzenie jednej rodziny zastępczej zawodowej, w tym jednego rodzinnego domu dziecka. Ustalono, że w roku 2021 Organizator nie wyczerpał limitów założonych w Programie. Z informacji przedłożonej przez Dyrektora wynika, że w 2021 roku, ze względu na brak kandydatów, nie zrealizowano przewidzianego limitu rodzin zastępczych. *„Natomiast w 2022 r. w związku ze zwiększonymi potrzebami zawarto 2 umowy, tj. 1 umowę z prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz 1 umowę z rodziną zastępczą zawodową”/akta kontroli str. 44/*. W związku z powyższą informacją należy stwierdzić, że w 2022 roku Centrum zrealizowało limit pozyskania nowych rodzin zastępczych.

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy wrispsz Organizator przedłożył Staroście oraz Radzie Powiatu Kętrzyńskiego szczegółowe sprawozdanie z efektów swojej pracy w obszarze pieczy zastępczej, które stanowi **akta kontroli str. 114-130**.

4. Charakterystyka pieczy zastępczej w Powiecie

a) rodzinna piecza zastępcza

W okresie objętym kontrolą na terenie Powiatu funkcjonowały 93 podmioty rodzinnej pieczy zastępczej, w tym:

- 3 rodzinne domy dziecka, w którym przebywało 26 dzieci,
 - 53 rodziny spokrewnione, w których przebywało 63 dzieci,
 - 30 rodzin niezawodowych, w których przebywało 30 dzieci,
 - 5 rodzin zawodowych, w których przebywało 20 dzieci,
 - 2 rodziny zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego, w których przebywało 22 dzieci.
- łącznie w ww. podmiotach pieczy zastępczej przebywało 161 dzieci.

W ww. okresie na terenie Powiatu powstały 24 rodziny zastępcze (13 spokrewnionych z dzieckiem, 10 niezawodowych, 1 zawodowa) oraz 1 rodzinny dom dziecka (przekształcony z rodziny zastępczej zawodowej). Rozwiązało się natomiast 12 spokrewnionych rodzin zastępczych oraz 16 niezawodowych, a także 1 rodzinny dom dziecka. W dacie kontroli w Powiecie funkcjonowały 62 rodziny zastępcze i 2 rodzinne domy dziecka, z czego 20 rodzin objętych było wsparciem koordynatora, pozostali zostali objęci wsparciem aspiranta pracy socjalnej bądź specjalisty pracy z rodziną **/akta kontroli str. 131-137/**.

W Centrum, zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy wrispz, prowadzono rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rejestr osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. Prowadzone Rejestry zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 46 ust. 2 ustawy wrispz, jednak nie stanowiły one jednolitej, zbiorczej całości. Z uwagi na fakt, iż ustawodawca nie określił formy materialno-technicznej takiego Rejestru, a wskazał jedynie obszar danych, które winien zawierać, mając jednocześnie na względzie definicję zawartą w Słowniku języka polskiego pod red. W. Doroszewskiego, zgodnie z którą rejestr to „*spis, najczęściej alfabetyczny, wykaz, lista*”, wydaję się, że rejestr ten winien stanowić zwartą ewidencję danych o osobach, a nie być zbiorem luźnych/odrębnych dokumentów, zawierających wymagane dane. Organ kontroli rekomenduje zatem, do chwili wdrożenia systemu teleinformatycznego, umożliwiającego prowadzenie rejestrów, o których mowa w art. 1 pkt. 11 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2022, poz. 2140), sporządzanie rejestru, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy wrispz **w formie zbiorczej ewidencji** (ujętej np. w formie tabelarycznej).

W kontrolowanym okresie 11 osób, w tym 4 małżeństwa i 3 osoby niepozostające w związku małżeńskim, po otrzymaniu od Organizatora wstępnej akceptacji dokonanej na podstawie oceny spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 ustawy wrispz, zostały zakwalifikowane do odbycia szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, o którym mowa w art. 44 ust. 1 ustawy wrispz, uzyskały zaświadczenie kwalifikacyjne potwierdzające ukończenia szkolenia i spełnianie warunków, o których mowa w art. 42 ustawy wrispz. Dodatkowo, 2 małżeństwa ukończyły również szkolenie uzupełniające dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnego domu dziecka **/akta kontroli str. 138-139/**.

Z pisemnej informacji przekazanej przez Dyrektora Jednostki, stanowiącej **akta kontroli str. 140-144** wynika, że w badanym okresie miało miejsce 6 przypadków rozwiązania rodziny zastępczej na

wniosek Starosty. Wnioski do sądu złożono zgodnie z założeniami art. 71 ust. 1 ustawy wrispz, z uwagi na:

- opuszczenie środowiska rodziny zastępczej przez małoletnią i schronienie się u rodziny zaprzyjaźnionej (1 rodzina),
- wydanie negatywnej opinii psychologicznej o braku posiadania predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (2 rodziny),
- rezygnację z opieki nad małoletnią przez rodzinę zastępczą i pozostawienie jej w placówce oświatowej (1 rodzina),
- stworzenie zagrożenia życia i zdrowia dziecka (rodzina sprawowała opiekę na dzieckiem będąc pod wpływem alkoholu (1 rodzina),
- nienależyte wywiązywanie się z obowiązków opiekuńczo-wychowawczych względem małoletniej (1 rodzina).

W kontrolowanym okresie nie było natomiast przypadku odmowy podpisania umowy z rodziną zastępczą niezawodową na pełnienie funkcji rodziny zawodowej, jeden złożony wniosek został rozpatrzony pozytywnie **/akta kontroli str. 155/**. Nie było również przypadków łączenia pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej z prowadzeniem rodzinnego domu dziecka, a także łączenia pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej z funkcją rodziny zastępczej niezawodowej **/akta kontroli str. 142/**.

b) instytucjonalna piecza zastępcza

Na terenie Powiatu funkcjonują 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze. Pierwsza z nich - Powiatowy Dom Dziecka w Kętrzynie - łączy funkcję socjalizacyjną i interwencyjną, przeznaczona jest dla 14 wychowanków. Na dzień kontroli przebywało w niej 11 podopiecznych. Druga placówka - Powiatowy Dom Dziecka w Reszlu - jest placówką typu socjalizacyjnego, przeznaczoną również dla 14 wychowanków. Na dzień kontroli przebywało w niej 13 podopiecznych. W okresie podlegającym kontroli, w powyższych placówkach umieszczono na mocy postanowień sądu łącznie 13 dzieci.

W badanym okresie nie było przypadku umieszczenia w Placówce wychowanka bez zgody wojewody, co dopuszcza przepis art. 15zzzzz ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 2095 ze zm.). Nie umieszczono również żadnego dziecka poniżej 10 roku życia. Natomiast miało miejsce 85 doprowadzeń dzieci cudzoziemskich do pieczy instytucjonalnej przez Straż Graniczną, zgodnie z art. 103 ust. 2 pkt 2 **/akta kontroli str. 145-153/**.

5. Zapewnienie dzieciom miejsc w pieczy zastępczej

Ustalono, że dzieci pochodzące z terenu powiatu kętrzyńskiego umieszczano zarówno w pieczy zastępczej rodzinnej jak i instytucjonalnej. Organizator zapewniał dzieciom pieczę zastępczą na terenie własnego Powiatu. Wszystkie dzieci pochodzące z terenu Powiatu, które zostały objęte pieczą instytucjonalną zostały umieszczone w Placówkach a pozostałe w rodzinach zastępczych na jego terenie.

W celu ustalenia, czy Organizator we właściwy sposób realizował zapis wynikający z art. 180 pkt 2 ustawy wrispz, analizie poddano teczki losowo wybranych rodzin funkcjonujących na terenie Powiatu:

- 1 rodzinnego domu dziecka,

- 3 rodzin zastępczych zawodowych(w tym 1 pełniące funkcję pogotowia rodzinnego),
- 6 rodzin zastępczych niezawodowych,

oraz teczki dzieci pochodzących z terenu Powiatu, umieszczonych w pieczy w okresie objętym kontrolą:

- 6 dzieci umieszczonych w Placówkach,
- 7 dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

a) realizacja postanowień sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej

W okresie podlegającym kontroli, zgodnie z postanowieniami sądu, umieszczono 71 dzieci w różnych formach pieczy zastępczej (58 dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, 13 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych).

Stwierdzono, że postanowienia sądu realizowano bez zbędnej zwłoki, nie było również przypadku niezrealizowania postanowienia wydanego przez sąd, wszystkim dzieciom zapewniono pieczę zastępczą.

b) kierowanie dzieci do pieczy zastępczej

Ustalono, że w badanych przypadkach dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej zgodnie z wydanym przez sąd postanowieniem. Nie było przypadków umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na podstawie umowy zawartej z rodzicami, zgodnie z art. 35 ust. 2 ustawy w.r.p.z, a także umieszczania na podstawie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 1245).

W badanym okresie dzieciom z terenu Powiatu zapewniono pieczę zastępczą w rodzinnych formach w następujący sposób **/akta kontroli str. 145-150/**:

- 16 dzieciom zapewniono pieczę w 14 rodzinach spokrewnionych,
- 9 dzieciom zapewniono pieczę w 8 rodzinach zastępczych niezawodowych,
- 6 dzieciom zapewniono pieczę w 2 rodzinach zastępczych zawodowych,
- 13 dzieciom zapewniono pieczę w 2 rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego funkcjonującego na terenie innego powiatu,
- 14 dzieciom zapewniono pieczę w 3 rodzinnych domach dziecka.

Na podstawie analizy dokumentacji i przedłożonych informacji stwierdzono, że co do zasady, rodzeństwom zapewniano umieszczenie w tej samej formie pieczy zastępczej. Jedynie w dwóch przypadkach doszło do rozdzielenia rodzeństw. W pierwszym przypadku zdecydowano o rozdzieleniu pięciorga rodzeństwa ze względu na bezpieczeństwo najmłodszych dzieci, które umieszczono w pogotowiu rodzinnym (podejrzenie dopuszczenia się czynów karalnych wobec jednego dziecka przez starszych braci), natomiast dwóch najstarszych chłopców skierowano do Placówek. W przypadku drugiego rodzeństwa, żadna rodzina zastępcza nie wyraziła zgody na przyjęcie czworga dzieci, zostały one umieszczone więc w dwóch rodzinach zastępczych **/akta kontroli str. 142-144/**.

Zgodnie z art. 36 ustawy w.r.p.z umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka następuje po uzyskaniu zgody, odpowiednio rodziców zastępczych albo prowadzącego rodzinny dom dziecka i jak ustalono w trakcie analizy dokumentacji, w każdym badanym przypadku Centrum pozyskało wymaganą pisemną zgodę na przyjęcie dziecka.

Zgodnie z art. 53 ust.1 ustawy wripisz w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, natomiast zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy wripisz w rodzinnym domu dziecka, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. Zapisy art. 53 ust. 2 oraz 61 ust. 2 ustawy wripisz, wskazują, że w przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, dopuszczalne jest umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. Ustalono, że limit ten został przekroczony w przypadku 2 rodzin zawodowych / **akta kontroli str. 132-136, rodziny umieszczone w wykazie pod numerem 12 i 58/**. W pierwszej rodzinie dzieci zostały umieszczone w niej w 2011 r., kiedy nie obowiązywała jeszcze ustawa wripisz nakładająca ww. obowiązek, natomiast w przypadku drugiej rodziny, przed umieszczeniem rodzeństwa, pozyskano zarówno pozytywną opinię koordynatora jak i pisemną zgodę rodziny na przyjęcie dzieci.

Na podstawie analizy wytypowanej do badania dokumentacji rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka stwierdzono, że dzieciom zapewniano pieczę zastępczą w rodzinach spełniających warunki, o których mowa w art. 42 ustawy wripisz, a w przypadku rodzin niezawodowych i rodzinnych domów dziecka także dodatkowo w art. 43 i 44 ustawy wripisz.

Zgodnie z art. 46 ust. 3 osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzący rodzinny dom dziecka zobowiązane są do przedstawiania staroście co 2 lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia, wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej, oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionej przez psychologa. Ustalono, że w teczkach rodzin poddanych weryfikacji znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie i opinie psychologa, o których mowa powyżej, osoby te były również sprawdzane pod względem spełniania przez nie w dalszym ciągu warunków, określonych w art. 42 ustawy wripisz.

W badanym okresie w Placówkach umieszczono 13 dzieci z terenu Powiatu. Organizator prowadził *rejestr skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych*, który zawierał:

- imię i nazwisko dziecka oraz datę urodzenia, imiona i nazwiska jego rodziców,
- nazwę placówki opiekuńczo-wychowawczej i jej typ,
- stan zdrowia dziecka,
- numer decyzji kierującej (data umieszczenia),
- inne uwagi np. kiedy nastąpiło usamodzielnienie.

Dzieci umieszczano w Placówkach na podstawie postanowienia sądu oraz wydanego przez PCPR skierowania.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292, poz.1720) dziecko kieruje się do placówki opiekuńczo-wychowawczej po zasięgnięciu opinii dyrektora tej placówki. Z pisemnych wyjaśnień Dyrektora stanowiących **akta kontroli str.133-134** wynika, że Dyrektor Centrum lub Kierownik Zespołu Pomocy Instytucjonalnej, Poradnictwa Specjalistycznego, Świadczeń i Nadzoru, uzgadnia osobiście lub telefonicznie możliwość skierowania dziecka, bezpośrednio z dyrektorem tejże placówki dysponującej wolnym miejscem, „*biorąc pod uwagę indywidualne potrzeby dziecka tj.*

możliwość pozostawienia dziecka w dotychczasowej szkole czy też potrzebę utrzymywania kontaktów z rodziną biologiczną. Następnie dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, do której kierowane jest dziecko, potwierdza odręcznie, pisemnie, na dokumencie skierowania: „Wyrażam zgodę na umieszczenie”, opatrując adnotację datą oraz własnoręcznym podpisem, co miało odzwierciedlenie w prowadzonej dokumentacji.

Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli, w Placówkach z terenu powiatu kętrzyńskiego przebywało odpowiednio 13 i 11 wychowanków, zatem nie przekroczono standardu w zakresie liczby miejsc. W okresie objętym kontrolą nie kierowano do Placówek dzieci za zgodą wojewody, zgodnie z art. 95 ust. 3a ustawy wrispz, a także dzieci poniżej 10 roku życia.

c) rotacja dzieci w pieczy zastępczej

W okresie objętym kontrolą 26 dzieci przebywających w pieczy zastępczej powróciło pod opiekę rodziny biologicznej (23 z pieczy rodzinnej, 3 z Placówek), 6 dzieci zostało przysposobionych. Usamodzielniło się 21 dzieci przebywających w pieczy rodzinnej i 3 z pieczy instytucjonalnej. Z rodzinnej pieczy zastępczej przeniesiono do Placówek 5 dzieci, 3 dzieci z pieczy instytucjonalnej umieszczono w rodzinnej formie pieczy.

6. Uwagi i wnioski

Mając na uwadze ustalenia kontroli wnioskować należy, że w okresie objętym kontrolą Powiat, we właściwy sposób zapewniał dzieciom miejsca w rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej. Pieczę zastępczą zapewniało dzieciom bez zbędnej zwłoki, kierując się zasadą nierozdzielania rodzeństw i dobra dzieci a także umieszczając je na terenie własnego Powiatu.

Dokumentacja prowadzona przez pracowników Centrum była przejrzysta i czytelna. Wszystkie działania wynikające z przepisów prawa były rzetelnie dokumentowane.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w obszarze objętym kontrolą, nie wydaje się zaleceń.

Zgodnie z § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477) do wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo wniesienia zastrzeżeń na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Z up. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego

Urszula Jędrychowska

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej

Monika Martwich – główny specjalista

Izabela Chowańska – główny specjalista